

Energinet
Tonne Kjærvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
9. november 2018

Forfatter:
CRU/CRU

NOTAT

SVAR PÅ SPØRGSMÅL TIL METODEANMELDELSE AF ÆNDRINGER TIL BALANCERING

Forsyningstilsynet har 26. oktober 2018 anmodet stillet Energinet Gas TSO følgende spørgsmål til metodeanmeldelsen for balancetiltag¹, som blev fremsendt 4. juli 2018:

I forlængelse af vores drøftelse i sidste uge skal Forsyningstilsynet anmode om, at Energinet:

- 1. Uddyber metodeanmeldelsen med en redegørelse for, på hvilken måde det sikres, at det foreslåede metode-element (ubalancebetaling under Emergency) efter Energinets vurdering ikke vil kunne have en negativ indflydelse på handlen med gas på tværs af grænser i forhold til markedets prissignaler (både i normal drift og kriseniveauer)*
- 2. Kort uddyber hvorfor det er lageråret der anvendes som reference, og ikke gasåret*
- 3. Uddyber hvorfor Energinet finder, at det er hensigtsmæssigt at ubalanceprisen under Emergency kan være bundet op på markedspriser, der er historiske (helt op til et år – kunne en kortere periode sikre tilstrækkelige incitament samtidig med en større tidsmæssig samhörighed) samt begrundet, hvorledes de rette incitament sikres, hvis de til enhver tid gældende markedspriser (fra GPN, NCG og GASPOOL) i den historiske periode, ubalancebetalingen relateres til, kun ligger på et gennemsnitligt niveau.*

Energinets svar

Det er væsentligt for forsyningssikkerheden, at markedsaktørerne har økonomisk incitament til at sikre nok gas til de danske gasforbrugere, som de forsyner, således at Emergency kan undgås. Under Tyra renoveringen fra 2019 til 2022 er det afgørende, at dette incitament fungerer. Energinet mener, at prissætning af transportkunders ubalancer under Emergency er fundamentet for det rette incitament.

Bemærk først denne sammenhæng: Transportkunder, der sælger gas til (oftest koncernforbundne) gasleverandører, som forsyner danske gasforbrugere, går i ubalance i transmissions-systemet, hvis transportkunden ikke sikrer indfødnings af gas, der svarer til disse gasforbrugeres aftag.

Gaslager i Danmark er det vigtigste værktøj, som transportkunder (og dermed lagerkunder) kan anvende for at sikre nok gas til gasforbrugere under en kold vinter, således at en Emergency kan undgås. Korrekt brug af gaslager er tæt knyttet til en række beslutninger, der træffes i løbet af lagersæsonen, der starter 1. maj. Og disse løbende beslutninger er tæt knyttet til de løbende markedspriser, der materialiserer i løbet af lagersæsonen.

¹ Submission of Methodology for Approval of changes to the balancing model

En transportkundes alternativ til at sikre nok gas til sine gasforbrugere, er at Energinet erklærer Emergency, og at gasforbrugerne kan forsynes med nødgas. Derfor er det afgørende, at dette alternativ er prissat, således at transportkunderne finder egen forsyning af gasforbrugere mere attraktiv end Emergency.

Energinet vurderer, at den højeste relevante markedspris i sæsonen giver et markedsbaseret og passende incitament til at transportkunder vil gøre, hvad de kan for at undgå Emergency.

Ad 1: Helt overordnet set så er det Energinet's overbevisning at forslag til metode omkring ubalancepriser i nød vil være med til at forbedre prisdannelsen på gas i Danmark. Som Energinet argumentere for i metodeanmeldelsen, så er det vores vurdering at markedet ikke i tilstrækkelig grad priser risikoen for at gå i nød ind i den samlede pris for gas med den nuværende prisformel for nødgas. Dette giver en risiko for at prisniveauet for gas i Danmark generelt set er for lavt ift. den forsyningsmæssige risiko, hvilket kan medføre en u hensigtsmæssig adfærd under Tyra renoveringen eller i det hele taget, i forhold til at markedsaktørerne sikrer gas nok til de danske slutkunder for hele sæsonen.

Det er Energinets vurdering at den nye prisformel for nødgas alt andet lige vil sikre et højere (og mere korrekt) prisniveau for gas i Danmark under Tyra renoveringen, som vil være med til at øge likviditeten i Danmark, og vil sikre et øget flow af gas fra Tyskland, set i forhold til hvis tiltaget ikke blev gennemført. Samtidigt er det Energinets vurdering at tiltaget vil have en neutral påvirkning af gaspriserne på tidspunkter hvor forsyningsituationen er bedre end under Tyra renoveringen, da risikoen for at gå i Emergency vil være væsentligt lavere.

Det er vigtigt at påpege at dette tiltag kun vil ændre på selve prisniveauet mellem Danmark og Tyskland og ikke på korrelationen mellem priser, som er den væsentlige parameter at vurdere velfungerende markeder ud fra. Korrelationen vil kun påvirkes, hvis der opstår en hændelse i Danmark, som der ikke påvirker Tyskland, hvilket den også skal, da Danmark helt naturligt bør være højprisområde i et sådan tilfælde. Dette gælder uanset om den nye formel for ubalancer i nød indføres eller ej.

Det er ligeledes vigtigt at bemærke at dette tiltag ikke vil skabe en hindring for handlen med gas på tværs af grænser. Transportkunderne vil stadigvæk frit kunne disponere over deres mængder. Men transportkunderne må forvente at tage en øget økonomisk risiko, hvis en markedsaktør tømmer sit lager for tidligt på sæsonen. Dette gælder særligt, hvis lageret tømmes på grund af høje markedspriser, som også vil afspejle sig i prisen for ubalancer i nød.

Sagt på en anden måde, så vil tiltaget give markedsaktørerne en større bevidsthed om hvor meget gas man bør have i lager for at have gas nok til hele sæsonen, i forhold til i dag. Det ændrer ikke ved at markedsaktørerne burde holde præcis den samme mængde i lager med de nuværende regler, de har bare ikke det klare incitament til at gøre det. Og det er netop denne problemstilling den nye formel skal løse; at markedsaktørerne trækker for meget ud af lager for tidligt, i forhold til hvad de bør have på lager for at have gas nok til sin portefølje i hele sæsonen, og derved potentielt sætter forsyningsikkerheden over styr.

Bemærk også at prisformlen forventeligt giver relativt lave priser for ubalancer i nød, hvis Emergency fx opstår i juni måned (grundet en teknisk hændelse), hvor gaspriserne normalt er lave, og hvor transportkunderne ikke har haft meget mulighed for at fylde gas på lager.

Princippet kan forklares ud fra et forsimplet eksempel:

- En aktør står 1. marts. Der er Early Warning og priserne er markant højere end normalt. Aktøren har 2 valgmuligheder:
 - At sælge al sin gas i marts, og dermed tømme sit lager til 0. Dette er hvad priserne i markedet umiddelbart giver ham incitament til
 - At sælge delvist i marts, men også at gemme gas til april måned, hvor der også kan være behov for at der er gas på lager
- Med den nuværende metode vil aktøren måske vælge at gøre det første, da sandsynligheden for at gå i nød fortsat vurderes til at være lav, og hvis det skulle ske, så får de nødgassen til neutral gaspris.
- Med den nye metode er det muligt at aktøren i stedet vælger at gemme noget af gassen til april, da nødprisen nu med sikkerhed vil være meget høj. Det vil sige at hvis vi går i nød, så vil den arbitragegevinst som aktørerne kan spekulere i mellem månederne i stedet blive til et tab.

Spørgsmålet er så, om man kan påstå at en aktør agere uhensigtsmæssigt ift. markedspriser, hvis denne vælger at gemme gas til april? For Energinet er svaret klart nej, aktøren bør først og fremmest leve op til sit forsyningsikkerhedsansvar over for dennes portefølje, og burde i eksemplet altid gemme gas til april. Dette ændre den nye formel ikke ved, den giver blot et stærkere incitament for markedsaktørerne til at agere som de burde i forvejen.

Slutteligt er det værd at bemærke at under Early Warning i februar/marts 2018, så var der aktører der trak voldsomt ud de første dage, men som stoppede udtrækket, da deres lagerfyldning havde nået et kritisk niveau, i forhold til at sikre gas nok til deres portefølje for hele sæsonen. Dette var på trod af at de pågældende aktører kunne have tjent mange penge på at trække gassen ud i starten af marts. Det er netop en sådan adfærd at Energinet gerne vil have skærpet, således at aktørerne bliver mere konservative ift. hvad de bør have på lager (stopper deres udtræk tidligere end under Early Warning), og dermed også får et stærkere incitament til at maksimere Ellund.

Ad 2: Se svar i ad 3

Ad 3: Valget af at bruge et (lager)år som prisreference hænger sammen med den måde hvorpå et lager kan benyttes, set i forhold til et grænsepunkt. Ellund (og andre IP'ere) er karakteriseret ved at give adgang til et, set med danske øjne, "uendeligt" lager, hvor der altid er gas. Derfor skal en markedsaktør (såfremt at der ikke er flaskehals) ikke bekymre sig om at sikre sig kapaciteten og fyldningen på forhånd, denne kan købes helt ned til inden for døgnet.

Brugen af lager er diametralt modsat, her kan en markedsaktør ikke bare trække gas ud. Derimod kræver et sæsonlager en væsentligt længere planlægning, i form af først at købe lagerkapacitet (plads i lager, injektion og udtræk), herefter at fylde det købte lager og til slut at tømme det hensigtsmæssigt. Det betyder samtidigt at den strategi/adfærd en markedsaktør har i forhold til at fylde lagret om sommeren, har betydningen for hvorledes markedsaktøren kan agere i udtrækssæsonen.

Lad os antage at der sker en hændelse i efteråret, hvor der dannes høje priser i markedet. I et sådan tilfælde kunne der muligvis opstå en situation hvor en markedsaktør kunne overveje om det bedst kunne betale sig at fylde lagret helt op, eller at sælge gas i markedet i stedet for. Hvis markedet generelt vælger det sidste, så vil lagerne ikke blive fyldte, og dette kan have betydning for forsyningsituationen senere på sæsonen. Altså er der en tidsmæssig og prismæssig

samhørighed i et lagerår, hvor priser tidligt på sæsonen kan have indflydelse på priser senere på sæsonen.

I forhold til priser, så er det vigtigt at huske at spotpriser ikke kun er et udtryk for hvad prisen på gas er på dagen, men også er sat ud fra forventningen til fremtiden. En markedsaktør kan vælge at købe gas på en given dag, men han kan også vælge at vente hvis han tror prisen er bedre om en uge. En "almindelig" markedspris i spotmarked er derfor ikke kun et udtryk for hvad gassen koste på dagen, men er også et udtryk for at markedet ikke forventer stor volatilitet i den kommende periode. Omvendt, hvis der er forventning til høje priser i den kommende tid, så vil det alt andet lige også få spotpriserne til at stige. På den måde så vil et længerevarende periode med spotpriser på et "almindeligt" niveau være udtryk for at markedet ikke ser større forsyningsmæssige udfordringer længere frem i tid. Hvis markedet så skulle begynde at opføre sig uhensigtsmæssigt, så vil det også afspejle sig i højere priser i markedet.

I relation til forsyningsituationen, så vil Energinet også udarbejde et nyt koncept kaldet Minimal Storage Filling (MSF), som tidligere er blevet præsenteret på Aktørforum o.a. Med dette værktøj vil markedet hele tiden få et indblik i den aktuelle forsyningsituation for hele sæsonen, og vil give en pejling af om den aktuelle lagerfyldning er hensigtsmæssig eller ej. På denne måde vil MSF understøtte indførelsen af den nye formel for ubalance i nød.

Oversigtstabel over ændringer

Nedenfor vises en tabel over ændringer i RfG, prisblad, samt status på de enkelte elementer i metodeanmeldelsen:

Metodeelement	RfG/prisblad rettelse	Status
10 % price cap	Slettet i RfG Clause 17.2 d)ii, samt i prisbladet	Oprindelige metodebeskrivelse (4. juli 2018)
35 % price cap	Slettet i RfG Clause 17.2 d)ii, samt i prisbladet	Oprindelige metodebeskrivelse (4. Juli 2018)
Adjustment step 2	Tilrettes kun i prisblad, princip for hvornår Adjustment step 2 betales er uændret (er endnu ikke tilrettet i udkast til prisblad)	Præciseret/tilrettet via dokument fremsedt til DUR 23. oktober - adjustment step 2 pris på månedsbasis
Ubalance i nød	Tilrettet i RfG Clause 17.2 g), samt prisblad	Præciseret/tilrettet via dokument fremsendt til DUR 23. oktober – præcisering af negative ubalancepris for ubalancer der ikke er relateret til nødgasmængder